

KMETOVALEC.

Glasiló ces. kralj. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje e. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 glđ. na leto. Naročila naj se pošiljajo e. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. I.

V Ljubljani, I. januvarija 1886.

Leto III.

Sredstvo zoper „Peronosporo“ ali strupeno roso vinske trte je iznajdeno.

Spisal R. Doléne.

Po trtni uši ali „Phylloxeri“ je „Peronospora“ odločno najhujši sovražnik vinske trte. Da trditi se sme po vsej pravici, da je ona še hujša od trtne uši. Ako se trtna uš kje ugnjezdí, treba je vendar več let, prej ko se čez vse vinograde čez in čez razširi ter jih vniči; Peronospora širi se pa skoraj kakor požar ob vetru po suhem žitu, in ako sledi tri leta zaporedoma, je vinograd gotovo ob trte. Peronospora je kaj hud sovražnik vinske trte pa še posebno zaradi tega, ker ona tudi tiste amerikske trte, katere se trtni uši ustavljajo in direktno dobro vino dajejo, napade ter uničuje. Tako se je na Francoskem v Midi, takozvano „Facquez-trto“, katero so uže v veliki meri kakor trtni uši popolnoma ustavljajočo se in fino črno vino dajočo amerikske trto zasadili, uže skoro vso zopet precepili, ker je proti Peronospori jako občutljiva, da jo je poslednja uničiti žugala. In zoper tega škodljivca ni bilo nobenega pripomočka, obupavali so uže, da ga bodemo sploh našli. Pa hvala Bogu, našli so ga. Kakor poročajo nemški vinarski in sploh kmetijski časniki, kakor „Weinlaube“, „Weinzeitung“ itd., posrečilo se je, v Italiji eno in na Francoskem drugo, popolnoma zanesljivo sredstvo izumiti. Italijansko sredstvo obstoji v poškopljenju napadenih trt z apneno vodo, francosko pa v poškopljenju trt z jako stajčeno raztoplino bakrenega vitrijola. O enem in drugem sredstvu kaj bolj natančnega izvedeti in objaviti hočemo v sledečem dotično poročilo gospoda E. Macha, vodje vinarske in poljedelske šole v Št. Mihelu na Tirolskem, kateri o tem v „Weinlaubi“ tako-le piše: Iz Italije nam dohajajo pozitivna poročila, da se je z uporabo apnene vode tam najsijajnejši vspéh v uničenju Peronospore dosegel. Pomoč apnene vode zoper Peronosporo se je na večih krajih, med družimi tudi na kraljevi vinarski šoli v Coneglianu poskušala. Pa nikjer se ni tako gotovo in tako prepričevalno izkazala, kakor na posestvu bratov Belussi v Tezze, kakih 9 kilometrov od Conegliana. To posestvo je ravno zaradi poskušanj apnene vode zoper Peronosporo in tam sledečega izvrstnega vspeha, tako rekoč

rimskem časniku „Opinione“ iz dne 9. oktobra, in poročilo Cerletti-ja, vodje vinarske šole v Coneglianu, kateri v časniku „Rivista di viticoltura ed enologia“ o tem tako-le pišeta:

Bratje Belussi odločili so se vsled ugodnih vspehov, katere so v preteklem letu z uporabo apnena mлека — beljenja — na le nekaterih vrstah trt dosegli; v tekočem letu, isto skušnjo v veliki meri, na njih celem, več hektarov obsezajočem, po Peronospori hudo napadenem vinogradu izpeljati. V namen dosege popolnoma dokazljivega vspeha pečali so se le z vsako drugo vrsto in so škropili visoko na latnike izpeljane trte z apneno vodo. Ostale vrste se pa niso nič z apneno vodo škropile, ampak le žveplale so se tako, kakor sploh proti grozdni plesnobi (oidium tucher) navadno.

Apneno vodo naredili so si na ta način, da so si 2 do 3 kilograme žganega apna v 1 hektolitru vode raztopili. Tako napravljeno vodo spravili so v veliki kadi — prav za prav zaboju — na voz, katerega je en konj počasi med vrstami trt vlekel. Z globokimi lesenimi lopatami poškopili so trte tako, da se je odvečna apnena voda zopet nazaj v zaboj odcejevala. Za enkratno poškopitev potrebovalo se je 16 dni. Od srede meseca maja pa do srede avgusta poškopile so se trte 5 do 6krat, na kar se je daljno škropljenje opustilo, ker je bilo listje čez in čez z apnenikom prevlečeno. Med tem ko so proti koncu avgusta le žveplane trte, že čez tretinjo listja izgubile; bilo je listje škropljenih še brez izjeme zdravo živo tamno-zeleno. In ko je meseca oktobra Cuboni vinograd ogledoval, našel je z apneno vodo škropljene trte z lepim, lepo barvanim, zdravim, in zrelim grozdem obložene; le žveplane trte bile so pa vse brez listja, in njih grozdje kar so ga imele, bilo je večinoma še zeleno. Ako se je na le žveplanih trtah vender-le sem ter tje kaka še zelena mladika zapazila; zapazilo se je tudi lahko, da je slučajno nekoliko apnene vode na njo prišlo. Ena vrsta trt, katera je že prošlo leto in letos z apneno vodo škropljena bila, odlikovala se je od vsih drugih posebno vtem, da je bila rašča njenega lesa — mladik — posebno čvrsta, in da je tudi kaj grozdja bogata bila. V tej vrsti je bilo namreč že letos mogoče, veliko krepkejši les narezati, kakor v drugih. Nekatero trte, so bile le enkrat z apneno vodo poškopljene, in razodevale so se sicer dosti slabejšega stanu, kakor 5 do 6krat škropljene, vender so pa bile veliko boljše kakor čisto nič škropljene. Tudi že prav

veče pošlalo.
Sledeči hočemo — piše Mach — dotičnim poročilom profesorja Cubornija iz Conegliana, kateri v

030026731

pozno koncem avgusta, potem ko so bili uspehi Bellussi-ja uže znani v veliki meri v Coneglianu na vinarški šoli, izpeljano bilo je škropljenje še jako povoljnega vspeha, kajti prevagljiva večina listja ohranila se je zelena.

Vspehi Bellussija izbudili so splošno zanimanje in vsak dan so dohajali od blizo in daleč zainteresirani ogledovalci, da so se sami o stvari prepričali, ter energičnemu posestniku Bellussiju čestitali.

Cuboni zatrjuje še posebno, da tanka apnena prevleka trinega listja njegovemu raščinemu poslu čisto nič ne škoduje. Elna napetost, katera bi utegnila iz škropljenja z apneno vodo izvirati, bila bi ta, da bi z grozdem tudi nekoliko apnenika v mošt, oziroma vino prišlo ter ga nekoliko okisalo.

(Dalje prihodujič.)

Po katerem potu moramo naše sadjarstvo povzdigniti.

Narodno-gospodarska aznost sadjarstva je uže davno poznata. Vselej in vedno se je priporočalo kmetovalcu, tudi na to stroko kmetijstva svojo pozornost obračati, a na Kranjskem imeli so vsi pozivi le malo vspeha. Kakor je brati v aktih kmetijske družbe, je zadnja uže pred sto leti vedela ceniti gospodarsko vrednost sadjarstva in je tudi v tem smislu delovala noter do današnjega dne. Gotovo ni kmetijske stroke, o kateri bi se bilo vsled inicijative kmetijske družbe toliko pisalo kot o sadjereji in morda izvzemši živinarstvo tudi nobena druga stroka ni toliko državnih podpor dobila kot sadjarstvo.

In pri vsem tem je naše sadjarstvo še po vsem nerazvito, in žalostno moramo gledati na sosedne dežele, katere vsled svojega cvetočega sadjarstva množijo svojo narodno bogastvo. Kateri so pa vzroki vspevanja sadjarstva v naših sosednih deželah, posebno na Štajarskem? In kateri so vzroki, da s povzdigo sadjarstva pri nas ne gre naprej? Ne malomarnost dotičnikov, ki so bili poklicani, sadjarstvo pospeševati, ampak spoznali niso onega pota, kateri je druge sadjarske dežele dovedil do cvetočega sadjarstva.

Edino pravi pot sadjarstvo pospešiti je, kmetovalcu kakor hitro mogoče dati zadostno množino dobro izgojenega sadnega drevja izključljivo le tacihi plemen in vrst, ki zadostujejo krajevnim (podnebnim) in kupčijskim razmeram.

Na ta način delali so povsod, morebiti marsikaterekrat tudi nevedé, koder so danes v sadjarstvu uže napredovali.

Ali se je na Kranjskem v tem smislu kedo kaj brigal? Ne! Res se je na vse kriplje priporočalo in podučevalo, kako drevje izgojevati, a kako borno malo se je doseglo. Če pa premislimo nepristransko ali je pa tudi kmetovalcem samim mogoče, si potrebno sadno drevje izgojiti, moramo odločno zanikati. Sadno drevo pravilno izgojiti (in le dobro izgojeno drevo je kaj vredno) zamore le tisti, ki ima v tej zadevi velike vaje in izkušnje. Kmetu se pa nikakor ne spleča in tudi časa in prilike nima za malo število dreves si potrebno vajo in izkušnje za izgojo sadnega drevja pridobiti, ker pa dreves od drugod ne dobi, se pa raje za sadjarstvo niti ne briga. Da je to res, v izgled nam je naša dežela.

Na drugi strani je zopet res, da so se kmetovalci v nekaterih krajih kaj močno poprijeli sadjarstva, na pr. občine med Loko in Kranjem. Če pa preiščemo

dobičke teh sadjarskih občin, najdemo kaj slabe razmere. Obilo sadno drevje teh občin obstoji skoz in skoz iz malo vrednih sort, ki niso za nobeno kupčijo, tistih sort, ki so kaj vredne, jih je pa premalo, da bi kupca v deželo privabile. Kmetovalci znajo biti prepričani, da tudi sadni kupci pridejo v deželo, če izvedó, da je najti dovolj sadja ene in tiste sorte. Zmes iz različnih sort, če so še tako dobre, kupec ne more rabiti, on mora, če hoče izhajati, z eno dobro sorto cel železnični vagon napolniti.

V tem smo edini, da moramo naše sadjarstvo povzdigniti, toraj delujmo v gori navedenem smislu. Dajmo kmetovalcu uže izgojeno drevo v roke, gotovo ga bode vsadil. Drevje izgojuje naj se v občinskih in okrajnih drevesnicah, c. k. kmetijska družba je pa že osnovala svojo veliko deželno drevesnico. Na ta način nam bode mogoče v kratkem času veliko sadnega drevja med kmetovalce spraviti. Vse drevje, ki se vsadi, naj bode pa le tacihi sadnih sort, ki so za dobre spoznane in ki imajo kupčijsko vrednost. Za vso Kranjsko zadostovalo nam bode morda 12 jabelčnih in 12 hruševih sort, in gotovo bode vsaka občina iz teh zamogla 4-6 njej priležnih sort izbrati. Na Kranjskem imamo skoro vse boljše sorte zastopane, le treba nam je pozvedeti, kako se obnašajo, in mogoče nam bode med dobrim najboljše izbrati.

Kompost ali mešanec.

Kompost ali mešanec je gnoj, narejen iz različnih odpadkov gospodarstva in kmetijstva. Ti odpadki znošijo se na kup, pomešajo se z zemljo in v gotovih obrokih premečljejo in polijejo z gnojnico iz hleva ali pa stranišča. Z napravljanjem komposta dá se pomnožiti prav zelo množina gnoja. Vsikdar pa priporočamo potrebno delo za kompost izvrševati takrat, kedar družega dela ni. Na kompostni kup zmečljejo se vsi rastlinski, živalske in rudninske tvarine, katerih ni mogoče zmetati na gnojišče, na pr. smeti iz hiše in dvorišča, plevel, tropine, gnoj iz stranišča, lug, kurji gnoj, mrhovino, ledino, blato iz ceste in iz mlak ali ribnjakov, apno, presejane odpadke zidarjev itd. V deževnem vremenu, kedar kmetovalec nima dela na polji, naj doma skupaj spravlja tvarino za kompost in naj opravi potrebna dela na kompostu.

Pri sestavi kompostovega kupa denemo vedno na trde tvarine, kakor zemljo, ledino itd. plast iz živalskih in rastlinskih odpadkov in potem zopet trdo plast. Poleti premečljemo kup 2-3krat, ter vse tvarine dobro skupaj pomešamo. Premešati kompost je pa še le dobro, kedar je kup osušen. Po vsacem premešanji ali premetavanji polijejo prav dobro kompost z gnojnico. Kompostni gnoj je izvrsten za gnojenje travnikov, deteljišč in za drevje. Posebno dober je kompost pri gnojenji, koder moramo gnoj blizo rastlin zakopati, na pr. za zelje, krompir, sadno drevje, trte. Kompost moramo toliko časa obdelovati, da postane skoz in skoz rahla sprstenina, to doseže se včasih še le v dveh in večjih letih, kar je odvisno od porabljenih tvarin. Žaganje v komposti rabi najmanj 3 leta do popolnega razkroja. Enkrat narejenemu kompostnemu kupu ne smemo novih tvarin primešavati, zato bomo vsako leto nov kup sestavljati pričeli.

Na travnike zvozimo kompost v januariju ali februariju, to je, če vreme dopušča, ter ga v kupe zložimo. V marci kompost čez travnik raztrosimo. Posebno močnega komposta zadostuje 60-80 voz na hektar travnika, drugače pa 120-160 voz.

Moč kompostovega gnoja vzdrži 2—3 leta na travniku ter se v tem znači, da zgine mah, dobre trave boljše vspevajo in posebno nizke trave zemljo gosto zaledinijo.

Napravljanje komposta pokladamo posebno na srce našim gospodarjem. Kako močno dajo se popraviti na ta način naši še tako zelo zanemarjeni travniki. Res je, da se dá to tudi z gnojem iz hleva storiti, a tega imamo še za njive premalo.

Iz kmetijske kemije.

A. Pogoji življenja in rasti so zrak, voda, svetloba in toplota.

Najvažnejše potrebe življenja in rasti so zrak, voda, svetloba in toplota, in kjer le ene manjka, tam ne more nič kaliti in nič vspevati. Ravno tako kakor sitno plevelno seme desetletja v zemlji mrtvo leži, dokler mu potrebni zrak ne vzbudi kali, ravno tako ne more nobena rastlina rasti v temnem prostoru in poganjati zelene stible in zelenega listja. Otrpnela in mrtva je zemlja na mrzlem severnem tečaju, kamor niti toliko solčne toplote ne prodré, da bi zamogel rasti boren mah, in ravno tako pusta in nerodovitna je puščava, koder nobena deževna kapljica ne zmóči vročega peska, da bi zamoglo semensko zrno kaliti in rasti. Kmetovalec pa, ki ima obilen sad in žetev svojega truda in dela le s pomočjo zraka, vode, svetlobe in toplote, mora te najboljše, najzvestejše in najcenejše svoje pomagáče natančneje spoznati, če hoče, da mu še bolj pokorni postanejo in mu pomnožijo veselje do njegovega poklica.

Zrak je telo, čeravno ga ni moč videti in tipati; 773krat je laglje od vode ter prešinja vsa trupla, celo les, kamenje in vodo. Zračna plast, ki našo zemljo nad miljo na debelo obdaja, tlači na zemljo tako močno, da znaša ta tlak na en štirjaški meter 10.336 kilog. Ne bilo bi čuda, če bi nas vrgel ta velikanski tlak ob tla, ker pa zrak od vseh strani enako tlači na telo, zgine tlak vsled protitlaka. Tlak najbolj opazujemo na tlakomeru ali barometru. V barometrih stekleni cevi je prostor nad živosrebrnim slopom brezračen, tako da tlak zraka vzdigne slop za toliko vkviško, da je teža slopova enaka teži zračne plasti, ki tlači na barometrovo odprtino. Greš li z barometrom na visoko goro, zapaziš, da živo srebro v cevi pada, ker je zrak bolj redek; teža zrakova in njega tlak namreč pojenjava kolikor višje stopaš. Barometer toraj ni nič drugega kot zračna tehtnica. Opazujemo tudi, da barometer, to je, živosrebrni slop na enem in tistem kraji časih pada, časih se pa dviguje. To pride od tega, ker je čisti in suhi zrak težji, z vodenim paro napolneni zrak pa lažji.

Zrak ima izvanredno veliko lastnost raztezati se, ako je razgret. Razgreti zrak je lažji in silni na kviško. To opazovati je v zakurjeni sobi, koder je pod stropom dosti bolj toplo kot pri tleh. Iz tega vzroka nastaja veter, ker se razgreti zrak dvigne na kviško, na njegovo mesto stopi pa drug še ne razgret, težak zrak.

Kakor nam je zelo lahko mogoče s pomočjo toplote zrak raztegniti ali razredčiti, ravno tako težko nam je zrak skupaj stisniti ali zgostiti. V cev, ki je na enem koncu dobro zamašena, ni nam mogoče z največjo silo batú do dna poriniti. Tako stisnjeni zrak ima lastnost se s čudovito hitrostjo zopet raztegniti in sicer s tisto silo, s katero je bil stisnen. S tako veliko hitrostjo in silo deluje na pr. stisnjeni zrak v

požarnih in drugih brizgalnicah, koje mečljejo vodeni curek veliko metrov visoko in dalječ.

Voda je na zemlji skoraj ravno tako razširjeno telo kakor zrak. Tri četrtine zemljinega površja so voda. Voda nahaja se v velikih množinah v studencih, rekah, jezerih in morji, pa tudi $\frac{1}{4}$ telesne teže naših živali kakor rastlin obstoji iz vode. Rastlinski sok, človeška kakor živalska kri, naše pijače, kakor na pr. mleko, vino, pivo itd. vse je največ le voda. Voda je neobhodno potrebna vsakemu življenju, ker ni samo le redilna snov, ampak ona tudi raztaplja hranilne snovi zemlje ter jih dovaža rastlinskim koreninam. Človek in živali zamorejo le v vodi raztopljeno hrano povžiti in jo v životu pretvoriti.

Tudi voda se raztegne v toploti ter pri tem spremeni svojo vnanjo obliko. Vodo je mogoče tako raztegniti, da postane ložja kot zrak ter da se dvigne kot nevidni sopar v zrak.

V mrzlem zraku je sopar viden, ker se vodeni delci kmalu zopet stisnejo. Če pa celó obsopiš mrzlo okneno šipo, zagosti se sopar tako naglo, da iz sopara postajajo zopet vodene kaplje. Ravno tako zgodi se s soparico, ki se v toplih dnevih izhlapeva iz različnih mokrih ter se v zraku zbira. Soparica zraka se polagoma ohladi, napravlja megle. Gorki vetrovi megle zopet v soparico spreminjajo in jih razprševajo mrzli vetrovi pa megle tako ohlajajo, da se v vodene kaplje spremené, ter kot dež na zemljo padajo. Če kaplje na svojem potu na zemljo zmrznejo, potem gre toča. Soparica, ki je uže zmrznila kot megla, je sneg.

Voda zavzema najmanj prostora pri 4° R. Tako topla voda se ne raztezuje le pri višji toploti, ampak tudi pri nižji toploti, toliko časa, da pride na 0° ter zmrzne in zadobi trdo obliko. To raztezanje vode pri nizki toploti je dokaj silno, vsaj dostikrat vidimo in slišimo, da zmrzneni drevesni sok z glasnim pokom razkolje močna debla. Ravno tako razpoka zmrzla voda trdo in težko ilovnato zemljo ter kmetovalcu zrahlja njivo. Resničen je pregovor: „Mraz je najboljši oratar.“

Nezavedno in nehoté ljubimo toploto. Otrok, ki srečno spava v materinem naročji, piška, ki se skrbno skriva pod peruti koklje, mačica, ki se na solncu razgrevá itd., noter do starega deda, ki sedi za pečjo ter z umetno toploto nadomestuje odnehajočo telesno toploto. Vsako bitje potrebuje za rast in vspevanje gotovo množico toplote.

Glavni vir toploti je solnce. Sicer ima tudi zemlja svojo lastno toploto in tej je pripisovati, da zemlja ne zmrzne po zimi tudi v globočini. Razven tega stvarja se toplota, še pri drugih učinkih, na pr. pri gorenji in trohnenji teles, pri dihanji, pri kemijskih dogodkih, pri udarci, sunku, drgnenji, blisku itd.

Toploto zamoremo sicer čutiti, a ne moremo jo tipati ne tehtati, ona toraj ni telo. Toploto nahajamo povsod, kjer delujejo sile in koder se razkrojuje snovi. Pri razkrojevanji snovi se toplota razveže (postane prosta) pri novem stvorenji se pa toplota veže. Ravno tako, kakor se razvija toplota pri sožiganji lesa, ravno tako porabi na drugi strani rastoča rastlina natanko toliko toplote, kolikor jo zamore pozneje oddati pri sožiganji.

Če opazujemo toplotine učinke, spoznamo njeno važno svojstvo, vsled katere se dá toplota voditi od trupla do trupla. Toplota se širi neposredno ali pa vsled žarenja. Lastnost teles se zgreti in toploto voditi je pri različnih telesih različna. Na enem koncu zgreti železni drog postane hitro vroč tudi na svojem drugem koncu, med tem ko zamoremo držati prižgano žveplenico skoraj toliko časa, da popolnem zgori. Že-

lezna peč je hitro vroča, pa ravno tako hitro ohlajena, med tem, ko se lončena peč le počasi sogreva, a svojo toploto potem tudi dlje časa drži. Ker sneg slabo vodi toploto, zato brani snežena odeja naše setve pred mrazom. Predmete, katere hočemo braniti pred toploto ali mrazom, odenemo jih s slabo toploto vodečimi tvorinami, na pr. s slamo, plevami, pepelom itd. Tudi barva upliva na sogrevanje. Temno barvana se hitreje sogreje kot svetlobarvana, zato je njiva s črno prstjo spomladi hitreje согreta in prej obzeleni. Da toplota trupla razteguje, to je sploh znano.

Velike važnosti za razvoj in vsepanje rastlin je povprečna krajevna toplota. To pa ne toliko z ozirom na posamezne vroče dneve, kakor z ozirom na vso toploto celega leta. Skupaj šteta povprečna toplota vseh dni ob času, ko narava živi, to je, ko naše kmetijske rastline zamorejo rasti, imenujemo toplotina svota. Od toplotine svote kraja odvisno je vsepanje rastlin. Tako, na pr. potrebuje ajda za svojo rast le 1000 do 1200° skupne toplote (toplotine svote), pšenica 1960 do 2250°, vinska trta pa še dosto več.

Od zemljinega ravnika (ekvatorja), koder je večno poletje, gori in doli do severnega in južnega tečaja (pola), koder je večna zima, bi toplota enakomerno odnehavala, ko bi raznovrstni vzroki tako različno ne vplivali na podnebje (klima).

Pred vsem vpliva na podnebje višina nad morjem. Celó v bližini ravnika nahaja se na visocih gorah večni sneg. Tudi razmerje med vodo in kopno zemljo upliva na podnebje. Kopna zemlja sogreje se hitreje kot voda, odda pa tudi hitreje svojo toploto. Drugi vzrok krajevnih razlik podnebja je bližina in namér gorovja, katero včasih brani kak kraj pred mrzlimi vetrovi, drugod pa zopet tople vetrove ohladi. Bližina velicnih gozdov in močvirjev naredi podnebje hladno in vlažno. Tudi povševna lega posameznih kosov naših posestev naredi za dotični kos posebne toplotine razmere. Na nagneno zemljišče zamorejo podat solčni žarki bolj navpično, zato imajo večjo moč kot v ravnini. Proti severu nagnena zemljišča dobijo, ker so od solca obrnena, manj toplote, sneg dalj časa na njih ostane kot na južnih, proti solcu obrnenih legah.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijske novice in izkušnje.

Gospodarji, ki deteljno seme kupujete, varujte se, da ne boste goljufani!

Sleparij je čedalje več na svetu. Zadnja leta so deteljnemu semenu začeli prav pogostoma mešati pesek nekega kremenastega kamenja, ki ga lomijo blizo Prage na Českem, in ga potem rdeče, belo, zeleno, sploh tako barvajo, kakor je deteljno seme, kateremu ga mešajo zato, da težje vaga; v 100 funtih take detelje je včasih komaj 25 funtov prave detelje, vse drugo pa je pesek, ves podoben deteljnemu semenu. Gospodarji, ki kupujete seme kakoršne koli detelje, natanko pregledajte blagó!

Divji kostanj, dobra in zdrava, pa še zmirom premalo čislana krma živini.

Kostanj daje se zdrobljen, šrotan ali zmlet; poprej naj se pa v vodi nekoliko časa namaka, da zgubi grenjki okus. Krave po njem bolje molzejo, prešiči se odobeliyo, konj postane močnejši. Grenkoba kostanjeva želodcu dobro dé in dolgočasno drisko, če niso čeva vneta, ozdravi.

Ruski lan.

Kmetovalci, kateri želijo dobiti izvorno rusko (rigajsko) laneno seme, naj se oglasijo za-nj pisмено ali ustmeno zadnji čas do Svečnice v pisarni c. k. kmetijske družbe.

Poziv gg. predsednikom podružnic.

Zarad sklepa letnih računov, ter redne izdaje družbinega lista „Kmetovalca“, prosimo gg. predsednike podružnic, da blagovolijo nemudoma pobrane letne doneske glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe doposlati.

Tajništvo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Poziv gg. udom c. kr. kmetijske družbe.

Gospode ude c. kr. kmetijske družbe, ki so naročniki „Kmetovalca“, prosimo, de blagovolijo list takoj reklamovati na pošti, ako ga redno ali sploh ne dobivajo. Reklamacije listov na pošti so poštnine proste.

Vredništvo.

Tržne cene.

V Kranji, 28. decembra 1885.

Na današnji trg je došlo 65 glav goveje živine in 143 prešičev.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	82	Ajda, hektol.	3	90
Rež,	5	20	Slama, 100 kil	2	15
Oves	3	25	Seno, „ „	2	80
Turšica	5	52	Špeh, fr. kila	—	48
Ječmen	4	80	Živi prešiči, kila	—	30

V Ljubljani, 19. december 1885.

Povprečna cena.

	Trg		Magaz.			Trg		Magaz.	
	gl.	kr.	gl.	kr.		gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	7	17	Sur. maslo, kila	—	84	—	—
Rež	5	04	5	82	Jajca, jedno	—	3	—	—
Ječmen	4	39	5	—	Mleko, liter	—	8	—	—
Oves	3	09	3	40	Gov. meso, kila	—	64	—	—
Soršica	—	—	6	30	Telečje meso, „	—	68	—	—
Ajda	3	90	5	27	Prešičje meso, „	—	54	—	—
Proso	5	04	5	50	Koštrun	—	34	—	—
Koruza	4	87	5	40	Kuretina, jedna	—	42	—	—
Krompir, 100 kil	2	86	—	—	Golobje, jeden	—	17	—	—
Leča, hektoliter	8	—	—	—	Seno, 100 kil	1	60	—	—
Grah	8	—	—	—	Slama, „ „	1	51	—	—
Fižol	8	50	—	—	Drva, trde, sez.	7	60	—	—
Gov. mast, kila	94	—	—	—	„ mehke, „	5	20	—	—
Svinska mast „	82	—	—	—	Vino, rud., 100 l.	—	24	—	—
Špeh, fr.	56	—	—	—	„ belo, „	—	20	—	—
„ prek.	72	—	—	—					